

Jaarverslag '16

deEinder

Stichting de Einder *Steun bij een humane dood in eigen regie*

Postbus 9, 5050 AA Goirle
www.deeinder.nl

Voor hulpvragen **begeleiding@deeinder.nl**
Voor andere vragen **info@deeinder.nl**

Inhoud

1.	Een nieuw elan	4
2.	Bestuur en adviseurs	6
3.	Consulenten	6
4.	Politieke hangijzers	7
5.	Congressen en symposia	7
6.	Lezingen	8
7.	Belangstelling van de media	8
8.	Toegang tot euthanatica	8
9.	Informatievoorziening	9
10.	Lidmaatschappen en contacten	10
11.	Financiën en jaarrekening 2016	10

1. Een nieuw elan

2016 is het jaar geworden waarin De Einder naar haar wortels is teruggekeerd en haar fundamenten aan een onderzoek onderworpen heeft. De reflectie op haar grondvesten wees uit dat de sociale bewogenheid die De Einder bij haar oprichting in 1995 heeft gekenmerkt, na de verschijning van het rapport van de Adviescommissie Voltooid Leven twintig jaar later, niet kan worden gemist. De Einder deelt niet de gratuite constatering van de commissie Schnabel dat de niet voor artseneuthanasie in aanmerking komende kring van hulpvragers voor wie het leven een niet meer te torsen last is, van verwaarloosbare omvang is. Zolang die groep van hulpvragers van overheidswege genegeerd wordt, houdt De Einder vast aan haar opzet om mensen die lijden aan het leven en voor wie de euthanasiewet geen soelaas biedt, in hun afwegingen om een humane dood in eigen regie te verwezenlijken, van informatie, begeleiding en steun te voorzien.

In 2016 is De Einder met het heruitvinden van zichzelf gestart.

Gebroken werd met de in de loop der jaren ingeslopen traditie dat De Einder enkel van op afstand met de hulpvragers te maken had en dat zij het voor een globaal besef van hun noden met slechts mondjesmaat verstrekke informatie van de consultants moest stellen. Door binnen haar organisatie een casemanager aan te trekken die op grond van de specifieke behoeften van de hulpvrager een consultant zoekt die bij hem past, alsmede door een adviseur consultantenaangelegenheden aan te stellen die er over waakt dat de consultants over de benodigde vakkundigheid (blijven) beschikken en de zorgvuldigheidsnormen van De Einder nauwgezet in acht nemen, zulks in combinatie met een continue verslaglegging en gedachtenuitwisseling tussen bestuur en adviseurs, is de basis gelegd om weer beduidend meer dan zijdelings contact te houden met de hoofdspelers op het terrein waarop De Einder zich beweegt. Het voornemen bestaat om, daarbij geruggensteund door alle bij De Einder betrokkenen, de banden met het veld verder te optimaliseren en te intensifiëren. Een eerste stap werd inmiddels gezet door de werving in gang te zetten van een plaatsvervangend casemanager die als trait d'union tussen hulpvragers en consultants fungeert.

Versterking van het consultantsbestand is de focus van het afgelopen jaar geweest: van drie consultants eind 2015 hebben we eind 2016 een consultantenteam van acht personen opgebouwd. Daarmee beschikken we over een consultantenteamportefeuille die door een mengeling van wijze en frisse gezichten gekenmerkt wordt, één voor één toegewijd, bevlogen en geëquipeerd om met nieuw elan het jaar 2017 in te gaan.

Voor 2017 is de focus erop gericht steeds meer op maat toegespitste dienstverlening te verstrekken. Mede met het oog daarop bestaat behoefte aan een registratiesysteem dat niet alleen een zo adequaat mogelijke inventarisering van de hulpvragen oplevert maar daarnaast toestaat op meer overzichtelijke wijze de contacten tussen onze organisatie en de hulpvragers, tussen de hulpvragers en de consulenten en tussen de consulenten en De Einder te coördineren.

Veel van onze doelstellingen proberen we met behulp van vrijwilligers te verwezenlijken. Niet in alle gevallen lukt ons dat, maar dankzij onze donateurs kunnen wij onze werkzaamheden toch uitvoeren zoals ons dat voor ogen staat.

Het bestuur

2. Bestuur en adviseurs

Evenals voorgaande jaren heeft het bestuur in 2016 uit drie leden bestaan, daarbij sinds eind 2015 geflankeerd door drie adviseurs. Alle zes oefenen zij hun werkzaamheden op basis van vrijwilligheid uit. Het gaat om:

Miriam de Bontridder (secretaris en portefeuillehouder juridische zaken), Ingrid van de Maat (penningmeester), Henriëtte Pennings (portefeuillehouder office management), Dineke Leliefeld (adviseur casemanagement), Janneke Tichelaar (adviseur marketing, communicatie en fondsenwerving) en Catharina Vasterling (adviseur consulentenaangelegenheden).

Er hebben in 2016 acht bestuursvergaderingen plaatsgevonden waaraan ook de adviseurs hebben deelgenomen. Daartussendoor zijn bestuursleden en adviseurs veelvuldig in beperkte combinaties samengekomen om op deelterreinen voortgang te boeken.

Een onderwerp dat op elke bestuursvergadering stond geagendeerd, betrof het aantrekken en opleiden van nieuwe consultants alsook de vraag hoe aan het casemanagement steeds beter vorm te geven. Een ander agendapunt waar veel aandacht aan is geschonken, hield verband met het opzetten van een gemoderniseerd incassosysteem dat het onze donateurs door middel van een machtiging gemakkelijker maakt om overboekingen te verrichten.

3. Consultants

Werd begin 2016 het consultantenteam nog bemand door drie consultants, eind 2016 was dat aantal tot acht consultants gestegen. Door middel van trainingdagen en intervisiebijeenkomsten onder leiding van een BIG-geregistreeerde psychotherapeut, wordt hun vakkenis op peil gehouden en blijven zij voeling met het gedachtegoed van De Einder houden.

Het voornemen bestaat om een Handboek c.q. Trainingsmap op punt te stellen dat als naslagwerk voor de consultants dienst kan doen. Een begin daarmee werd in 2016 gemaakt.

Tot dusverre zijn de contacten tussen consultants en bestuur via halfjaarlijkse consulentenbijeenkomsten verlopen. Aan beide zijden bestaat de wens om vaker samen te komen.

4. Politieke hangijzers

In het voorjaar 2016 heeft de commissie Schnabel de regering geadviseerd om met betrekking tot de thematiek van het voltooid leven alles bij het oude te laten. Het kabinet heeft dat advies niet overgenomen en is in het najaar 2016 met een voorstel voor een wet gekomen die tegemoet komt aan de wensen van mensen die zijn aangewezen op de autonome route – de ‘doe het zelf route’ – om een humane dood in eigen regie te realiseren. Kort daarna werd met hetzelfde oogmerk vanuit de Tweede Kamer een initiatiefvoorstel gelanceerd om bij voltooid leven van een zelfgekozen waardig levenseinde verzekerd te kunnen zijn. Beide voorstellen hebben met elkaar gemeen dat zij trachten een leemte in de huidige euthanasiewet op te vullen die erin bestaat dat alleen mensen wier lijden overwegend medisch van aard is, voor euthanasie in aanmerking komen en euthanasie ingeval van enkel ‘existentieel lijden’ niet tot de mogelijkheden behoort. De Einder heeft via haar website zowel het rapport Schnabel als het kabinetsvoorstel als het voorstel uit de tweede kamer van commentaar voorzien.

5. Congressen en symposia

In 2016 heeft het zich tweejaarlijks herhalend en vier dagen durend internationaal congres van de World Federation of Right to Die Societies (WFRtDS) plaatsgevonden. Plaats van handeling was deze keer Amsterdam en de titel ‘Euthanasia’. Miriam de Bontridder en Janneke Tichelaar hebben De Einder op dit congres vertegenwoordigd.

Door de Universiteit van Humanistiek is in het najaar in Utrecht het dagsymposium ‘Voltooid leven’ georganiseerd. Samen met meerdere van onze consultants hebben Miriam de Bontridder en Catharina Vasterling daaraan deelgenomen.

Van de NVVE is het initiatief uitgegaan om een expertmeeting over de toekomst van de euthanasiewet in Nederland te houden. Een vijftigtal experts was daarop uitgenodigd waaronder Miriam de Bontridder. Een middaglang hebben zij van gedachten gewisseld over de al dan niet wenselijkheid om in de huidige euthanasiewet wijzigingen aan te brengen.

6. Lezingen

Door Dineke Leliefeld en Marleen van der Gugten, voormalig counselor, werden drie lezingen verzorgd. Op achtereenvolgens 11 oktober 2016, 8 december 2016 en 13 december 2016 hebben zij in Almere aan SCEN-artsen, in Groningen aan 3de jaars huisartsen in opleiding en in Rotterdam opnieuw aan SCEN-artsen voorlichting over de doelstellingen en de werkwijze van De Einder gegeven.

7. Belangstelling van de media

Het hele jaar door hebben journalisten bij De Einder informatie ingewonnen over echtparen met een doodswens. Daarover is op 2 juli 2016 een artikel in het AD verschenen.

In het najaar 2016 hebben oud-CDA-kamerlid Van der Heijden en zijn echtgenote middels een overlijdensadvertentie ruchtbaarheid gegeven aan hun zelfgekozen levenseinde. Zij werden begeleid door een consulent van De Einder. Ook naar aanleiding van deze stap hebben de landelijke dagbladen evenals een veelheid aan regionale bladen contact met De Einder gezocht. Middels een artikel op haar website heeft De Einder een aantal relativerende kanttekeningen geplaatst bij de problematiek om met zijn tweeën voor de dood te kiezen.

Daartussendoor speelde de ‘voltooid leven thematiek’ die zelfs in het buitenland niet onopgemerkt is gebleven. Daarover achtereenvolgens benaderd door de Belgische krant De Standaard en door de Oostenrijkse televisiezender ORF hebben Miriam de Bontridder en Catharina Vasterling in een interview de visie van De Einder uiteengezet respectievelijk meegewerkt aan opnamen ten behoeve van een documentaire die volgend jaar in Oostenrijk zal worden uitgezonden.

8. Toegang tot euthanatica

Bij de leveranciers van euthanatica is een ontwikkeling in gang gezet om nog uitsluitend via encrypted mail een bestelling te accepteren en zich nog enkel via bitcoins te laten betalen. Janneke Tichelaar heeft naar aanleiding van deze ontwikkeling voor een handleiding ten behoeve van de hulpvragers gezorgd.

Bij één van de leveranciers van euthanatica werd tevens een tendens waargenomen om met betrekking tot bestellingen die geplaatst worden door personen die jonger zijn dan vijftig jaar terughoudend te zijn en nog uitsluitend te leveren aan personen die de check hebben doorstaan die door Exit International, uitgever van The Peaceful Pill Handbook, wordt uitgevoerd. Miriam de Bontridder is in gesprek gegaan met Philip Nitschke en Fiona Stewart, auteurs van voornoemd handboek, om een hulpvrager die door consultants van De Einder als wilsbekwaam wordt beschouwd en wiens wens vrijwillig, consistent en duurzaam is, ongeacht de leeftijd toegang tot The Peaceful Pill Handbook te geven.

9. Informatievoorziening

In 2016 werd onze brochure 'Een waardig Levenseinde in eigen regie' geheel gereviseerd. Sindsdien is het mogelijk deze brochure op onze website gratis te downloaden.

Ook gereviseerd werden onze wilsverklaringen met toelichting daarop die beide eveneens via onze website gratis te downloaden zijn.

Om belangstellenden op de hoogte te stellen van actuele ontwikkelingen die het werkterrein van De Einder raken, zijn achtereenvolgens in maart 2016, augustus 2016 en december 2016 een nieuwsbrief c.q. update uitgegaan. Daarin werden onder meer het rapport Schnabel van de Adviescommissie Voltooid Leven, het kabinetsplan Voltooid Leven van Minister Schippers en de Initiatiefwet Voltooid leven van Pia Dijkstra van commentaar voorzien.

Op dagelijkse basis is De Einder via info@deeinder.nl bereikbaar voor vragen verband houdende met donateursaangelegenheden, wilsverklaringen- en brochurebestellingen, nieuwsbriefaanmeldingen dan wel algemeen office management. Voor specifiek op individuele hulpverzoeken gerichte voorlichting of begeleiding is het mailadres begeleiding@deeinder.nl beschikbaar. Vragen van de pers of over onderwerpen die in de belangstelling van de media staan kunnen via het mailadres miriamdebontridder@gmail.com worden gesteld.

10. Lidmaatschappen en contacten

De Einder investeert in goede relaties met aanverwante organisaties en zoekt met name naar hetgeen hen bindt. Gefocust wordt op regelmatig overleg, onderlinge samenwerking en het gezamenlijk belang.

De Einder is lid van de Humanistische Alliantie. De Einder is tevens lid van de Worldfederation of Right to Die Societies (WFRtDS) en van Right to Die Europe (RtDE). De Einder betaalt contributie aan de Nederlandse Vereniging voor Vrijwillig Levenseinde (NVVE) en aan de Coöperatie Laatste Wil (CLW).

Er zijn gedurende het hele jaar contacten met deze organisaties geweest evenals met de Stichting Waardig Levenseinde (SWL), de Stichting Levenseindekliniek (SLK), de Universiteit voor Humanistiek (UvH), de internationale organisatie Exit International, de Belgische organisatie Recht op Waardig Sterven (RWS), de Zwitserse organisatie Dignitas en de Franse organisatie Association qui Accom-pagne la Volonté de l'Individu à Vivre dans le Respect de son Ethique sa fin de vie (AAVIVRE).

11. Financiën en jaarrekening 2016

Financieel heeft De Einder een goed jaar gehad. Doordat de focus in dit verslagjaar heeft gelegen op opleidingstrajecten voor nieuwe consulenten, teneinde de dienstverlening aan hulpvragers op peil te kunnen houden, zijn minder kosten besteed aan communicatie met en informatievoorziening aan de buitenwereld. De totale lasten zijn hierdoor gedaald. Het aantal donateurs per 31 december 2016 bedroeg 1.052. De gemiddelde donatie per donateur is gedaald tot gemiddeld € 50 per donateur ten opzichte van € 62 per donateur in 2015. In de verslaglegging over 2015 werd geen onderscheid tussen donaties en legaten gemaakt. Het feit dat in 2015 een fors legaat ontvangen is, verklaart het relatief hoge gemiddelde donatiebedrag over dat jaar.

Op de volgende pagina treft u de staat van baten en lasten aan over 2016 met de vergelijking ten opzichte van 2015.

11.1 Staat van baten en lasten over 2016 (in euro's)

	2016	2015
Baten		
Donaties en giften	52.641	61.736
Overige opbrengsten	9.507	9.049
Som der baten	62.148	70.785
Lasten		
Besteed aan doelstellingen		
Informatiematerialen	7.984	12.162
Vrijwilligers	1.740	2.660
Consulenten	12.781	27.888
	22.505	42.710
Besteed aan werving		
PR en communicatie	197	4.308
Advieskosten	381	1.307
	578	5.615
Kosten beheer en administratie		
Bestuur	4.735	4.818
Overige kosten	1.002	1.989
	5.737	6.807
Som der lasten	28.941	55.132
Resultaat	33.207	15.653

11.2 Toelichting bij de staat van baten en lasten

Baten

De opbrengsten uit donaties en legaten bedroegen totaal € 52.641 ten opzichte van € 61.736 in 2015. In de toekomst wordt gestreefd om de inkomsten uit erfenissen en legaten apart te presenteren. Hiertoe zijn in 2016 enige aanpassingen in de boekhouding aangebracht. Omdat de legaten in 2015 niet afzonderlijk werden geadministreerd zal eerst vanaf 2017 de presentatie worden aangepast ten behoeve van de vergelijkbaarheid.

De overige opbrengsten zijn enigszins gestegen. Er is minder vergoeding voor informatiematerialen ontvangen. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat steeds meer mensen de informatie downloaden van de website. De rentebaten zijn gestegen doordat zoveel mogelijk middelen op een spaarrekening werden gezet om zoveel mogelijk rente te genereren.

Lasten

Besteed aan doelstelling

Deze kosten betreffen het bijstaan van hulpvragers, alsmede het informeren van donateurs en andere geïnteresseerden over de doelstelling van De Einder en de ontwikkelingen inzake het vraagstuk van een zelfgekozen levenseinde, zowel wettelijk als politiek.

In 2016 zijn de kosten gedaald. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat er in 2016 geen dotatie was aan de bestemmingsreserve opleidingen, terwijl dit in 2015 wel het geval was. In 2016 is de reserve op hetzelfde niveau gehouden als eind 2015. Ook in de toekomst zullen consulenten worden opgeleid en zullen er bestedingen zijn met het oog op deskundigheidsbevordering van consulenten

Het bijstaan van consulenten indien zij betrokken worden in een juridische procedure maakt deel uit van de taken die De Einder zich in het kader van haar doelstellingen stelt. In 2016 zijn er geen juridische kosten geweest. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de toelichting bij de balans.

Besteed aan werving

De kosten hiervan zijn aanzienlijk gedaald. In de eerste paar maanden van 2015 werd nog een adviseur ingehuurd om de marketing en PR op te zetten en uit te breiden. Vanaf het voorjaar 2015 is dit gestopt en worden deze activiteiten wederom verricht door bestuursleden en adviseurs.

Kosten beheer en administratie

Deze kosten worden zo laag mogelijk gehouden om zoveel mogelijk gelden aan de doelstellingen van De Einder te kunnen besteden. Zij bedroegen 9,2% van de opbrengsten. De ANBI-norm hiervoor is een maximum van 10% van de opbrengsten, er wordt derhalve voldaan aan de eisen.

11.3 Balans per 31 december 2016 (in euro's)

	31 december 2016		31 december 2015	
Activa				
Materiële vaste activa				
Inventaris		507		0
Vlottende activa				
Vorderingen	104		0	
Liquide middelen	388.783		369.714	
		388.887		369.714
		389.394		369.714
Passiva				
Reserves				
Continuïteitsreserves	158.260		125.053	
Bestemmingsreserves	225.000		225.000	
		383.260		350.053
Kortlopende schulden		6.134		19.661
		389.394		369.714

11.4 Toelichting bij de balans

Liquide middelen

De liquide middelen zijn toegenomen. Dit wordt veroorzaakt doordat er een positief resultaat was van ruim € 33.000 en een afname van de kortlopende schulden van ruim € 13.000.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves bestaan uit een reserve voor juridische kosten en een reserve voor opleidingen voor consultants ter grootte van respectievelijk € 200.000 en € 25.000. In 2016 zijn de reserves niet verhoogd.

De bestemmingsreserve juridische kosten is gevormd voor juridische ondersteuning van bestuur en consultants. Ten aanzien van deze reserve zal in 2017 onderzocht worden of deze gehandhaafd kan blijven, danwel verhoogd dient te worden. In 2015 is gestart met de werving van nieuwe consultants. De aanhoudende groei van hulpvragers maakt het noodzakelijk om meer consultants aan te trekken en op te leiden. Een bedrag van € 25.000 is gereserveerd om deze aanwas van consultants te kunnen voorzien van een adequate opleiding, alsmede om voor de bestaande consultants vervolgoopleidingen te kunnen faciliteren.

Kortlopende schulden

Dit betreft met name vooruit ontvangen donaties, waaromtrent donateurs hebben aangegeven dat deze voor 2016 zijn bedoeld.

© Stichting de Einder

Aan dit jaarverslag werkten mee: Miriam de Bontridder, Dineke Leliefeld,
Henriëtte Pennings, Ingrid van de Maat, Janneke Tichelaar en Catharina Vasterling.

Kamer van Koophandel Alkmaar nr. 41241519